

**Ávarp
forseta Íslands
Ólafs Ragnars Grímssonar
á þjóðahátíð Austfirðinga
Reyðarfirði
20. október 2001**

Ágætu Austfirðingar

Samfélag okkar hefur á umliðnum árum orðið litríkara, kröftugra, skemmtilegra og fjölþættara vegna framlags fjölda fólks sem gert hefur Ísland að heimkynnum sínum. Í byggðarlögunum vítt og breitt um landið hefur okkur gefist færi á að kynnast menningu og lífsháttum sem uppruna eiga í fjarlægum heimshlutum og hér hafa fallið einstaklega vel að siðum og venjum sem Íslendingar hafa mótað í aldanna rás.

Þjóðahátíð hér eystra varpar sterku ljósi á hve margir eiga hér hlut að máli og hve ríkulegar þakkir okkur ber að færa þeim fyrir ræktarsemi og alúð í garð íslenskra byggða.

Þjóðahátíðin er því eins konar þakkargjörð, helguð nýjum íbúum Íslands og þeirri sýn sem þeir veita okkar á menningu, trú og tónlist, matargerð og daglega hætti, fagnaðarhátíð helguð þeirri þekkingu og reynslu sem jafnan fylgir samvistum við nýja granna.

Ég hef haft af því fróðleik og ánægju að kynnast því á ferðum mínum um landið hve víðtæk þátttaka hinna nýju landsmanna er í atvinnulífi, menntun og fræðslu. Víða væri ógerlegt að reka öflug fiskvinnslufyrirtæki án liðsauka frá nýjum íbúum af ólíku þjóðerni sem á skömmum tíma hafa náð jafn mikilli færni við meðhöndlun sjávarfangs og þeir sem vanist hafa fiskvinnslu frá ungum aldri. Kennsla í tónlist, hljóðfæraleik og söng hefur í fjölmörgum skólum verið falin hæfileikaríku fólki sem hingað hefur komið og þannig hafa byggðarlögin notið hefða sem þróast hafa í öðrum löndum; kórar og skemmtanahald við sjávarsíðu og upp til dala hefur einnig notið góðs af breytingunum. Og ekki má gleyma því að við eigum nú kost á gómsætum mat, hollum og spennandi, byggðum á hráefni og hæfni í eldamennsku sem um aldir hefur orðið að hárfínni list í fjarlægum löndum og nýir íbúar Íslands hafa fært hingað heim.

Í rauninni er erfitt að gera sér í hugarlund hvernig samfélag okkar væri nú úr garði gert ef ekki hefði notið á síðustu árum þessarar góðu viðbótar. Sjálfsagt væru margar byggðir í meiri vanda, bæði hvað snertir atvinnulíf og menntastarf, og mannlífið sjálft til muna fátæklegra. Það er því rétt að fagna vel þessum þáttaskilum og efna eins og hér er gert til sérstakrar hátíðar í því skyni.

Þótt margir hinna nýju íbúa hafi lagt á sig erfiði til að geta skilið og talað íslenska tungu er einnig eðlilegt að þakka þeim hér í dag á því tungumáli sem heimsbyggðin kýs helst að nota þegar fólk af ólíku bergi brotið kemur saman.

Although many of you who have come from afar to enrich the life here in the Eastern fjords have in an admirable way learned to understand our ancient language I want also to express my thanks to you in English and to emphasise how deeply we appreciate your contribution to the evolution of our culture and the well-being of the nation.

In a multitude of fields, in fish processing and industrial production, in welfare services and educational training you have given the towns and villages in different parts of Iceland both inspiration and strength so their potential for progress has gained a new dimension.

For all of this we are deeply grateful and it is our sincere hope that your life in Iceland will be prosperous and both spiritually and personally rewarding and that your families will here gain happiness and secure existence.

Já, við Íslendingar getum svo sannarlega lært mikið af því góða fólki sem bæst hefur í okkar hóp á undanförunum árum – og án þess hefði okkur reynst örðugt að sinna mörgum þörfum verkum.

En við þurfum líka að halda vöku okkar og láta nýjum íbúum Íslands í té þá aðstoð sem þeir þarfnast þótt okkur gangi á stundum erfiðlega að skilja hve brýn hún kann að vera.

Ástkæra ylhýra málið sem okkur er tamt strax frá æsku er erfið þraut þeim sem alist hafa upp við annan hljólm. Í raun höfum við Íslendingar verið ótrúlega skilningsvana á nauðsyn þess að útbúa ítarlegt kennslufni í íslensku fyrir erlent fólk sem málið vill læra. Það hefur til skamms tíma skort efni til slíkrar kennslu og lítt verið hugað að því að klæða það í aðgengilegan búning nýrrar tækni, hagnýta aðferðir sem gera lærdóm og fræðslu að léttum leik.

Við höfum heldur ekki verið dugleg við að túlka sögu okkar og menningu fyrir þá sem hingað koma um langan veg. Kannski er það arfurinn frá tímum sjálfstæðisbaráttunnar þegar framsetning og efnisval

báru þess merki að þjóðin var að réttlæta kröfur sínar til frelsis og fullveldis. Nú búum við hins vegar að öryggi og festu og engin ógnar tilveru íslenskrar þjóðar. Því ætti að vera auðveldara að opna augu okkar fyrir því hvernig best er að gera hina íslensku arfleifð aðgengilega fyrir nýbúa í okkar landi.

Virðingin fyrir heimanmundi, siðvenjum og trúarlífi þeirra sem hingað koma þarf áfram að styrkjast og þroskast í okkar huga. Við verðum í þeim efnum að reynast sannir heimsborgarar, sjá og skilja að Ísland er óðum að verða spegilmynd af þeim fjölbreytileika sem annars staðar hefur fest í sessi.

Við verðum líka að vera á varðbergi gagnvart öllum tilraunum til að vekja upp andúð og tortryggni í garð nýbúanna. Við verðum að koma í veg fyrir að fordómar, hræðsluáróður og kynþáttahatur festi hér rætur og sýki umræðu og hugsunarhátt á þann veg sem í öðrum löndum hefur orðið að illvígum vanda.

Það verður okkur prófraun að halda áfram að taka á farsælan hátt á móti nýju fólki og árangur á því sviði kann að hafa nokkur áhrif á það hvort við Íslendingar getum áfram á alþjóðlegum vettvangi borið sæmdarheiti frjálslyndrar lýðræðisþjóðar.

Þið Austfirðingar hafið með þessari þjóðahátíð sýnt í verki hvernig okkur ber að gleðjast yfir þeirri grósku sem fylgt hefur góðu fólki sem kosið hefur að gera Ísland að heimkynnum sínum. Megi sá andi bræðralags og sannrar gleði sem hér ríkir vera áfram leiðarljós í þessum efnum.

Ég þakka frumkvæðið og framlag ykkar sem þjóðin kann vel að meta og óska Austfirðingum allra heilla um ókomin ár.